

Klein springzaad (*Impatiens parviflora*)

Foto: Edu Boer

Bron: NVWA

[Klein springzaad](#) is een eenjarige plant die gewoonlijk niet hoger wordt dan 60 cm. De plant bloeit van juli tot en met oktober. De 0,6 tot 1,8 cm grote bloemen (inclusief spoor) zijn wit/geel met oranje/rode vlekjes en strepen. Natuurlijke verspreiding vindt plaats doordat de zaden wegschieten bij aanraken, tot wel 3,4 meter.

Klein springzaad kan worden verward met andere soorten springzaad. U vindt [hier](#) een overzicht van de verschillen tussen de *Impatiens*-soorten.

Aanwezigheid en effect in Nederland

Stand van zaken in 2017: klein springzaad komt wijdverspreid voor in Nederland. Het aantal waarnemingen neem toe. Tot nu toe is deze soort binnen 53 Natura 2000-gebieden waargenomen, vooral in gebieden die bestaan uit bossen op de hoger gelegen zandgronden.

Effect op biodiversiteit / ecosysteem

Klein springzaad kan dichte bestanden vormen die leiden tot complete verdringing van andere plantensoorten. Door het vormen van zo'n dichte kruidlaag, wordt in bossen waar een kruidlaag afwezig was, de verjonging van het bos belemmerd. Op vrij droge grond kan de plant groot springzaad (*Impatiens non-tangere*), de enige inheemse *Impatiens*-soort, wegconcurreren.

Door de aanwezigheid in Natura 2000-gebieden vormt de soort een potentiële bedreiging voor bedreigde plantensoorten die in deze gebieden voorkomen. Klein springzaad is de enige uitheemse *Impatiens*-soort die zich in de Europese bossen op grote schaal heeft verspreid. Klein springzaad is minder concurrentiekrachtig dan de bekende reuzenbalsemien (*Impatiens glandulifera*).

Effect op ecosysteemdiensten^[2]

Niet van toepassing.

Overige effecten

Niet van toepassing.

Wat te doen?

Maaien en handmatig verwijderen zijn de meest kosteneffectieve methoden voor het uitroeien of beheren van invasieve *Impatiens*-soorten. Dergelijke maatregelen moeten voor de zaadsetting, dus in juni, worden uitgevoerd. Mechanisch maaien is alleen

effectief op locaties die toegankelijk zijn voor (zwaar) materieel. De planten moeten vlak boven de grond worden gemaaid om uitgroei en bloemvorming te voorkomen. Handmatige verwijdering is arbeidsintensiever dan mechanisch maaien maar kan accurater en ook op moeilijk toegankelijke plekken worden uitgevoerd.

Begrazing is minder effectief omdat de meeste herbivoren geen voorkeur hebben voor *Impatiens*-soorten. Er zijn geen andere biologische bestrijdingsmethoden bekend. Wel wordt sinds eind 20^e eeuw op steeds meer plaatsen lokale aantasting van planten gevonden door een roest (*Puccinia komarovii*). Chemische bestrijding kan effectief zijn als het plaatsvindt voordat de bloemen gevormd zijn, maar gezien de kans op ongewenste milieueffecten wordt dit niet aanbevolen.

Klein springzaad vormt geen of nauwelijks een persistente zaadbank. Bij bestrijding wordt echter altijd wel een plant gemist. Daarom wordt aangeraden om gedurende minimaal drie groeiseizoenen na bestrijding te controleren of vestiging van nieuwe kiemplanten optreedt en in dergelijke gevallen de maatregelen te herhalen.

Meer info over klein springzaad

Oorsprongsgebied

Klein springzaad komt oorspronkelijk uit Centraal-Azië en Siberië.

Habitat

Klein springzaad komt voor in de randen van vochtige tot natte loofbossen en gemengde naaldbossen, op voedsel- en schaduwrijke plaatsen. De plant komt daarnaast voor op vochtige half-natuurlijke of verstoorte locaties, zoals langs (spoor)wegbermen, sloten en braakliggende gronden, en op de oevers van beken en rivieren. Klein springzaad groeit ook op plaatsen die niet verstoord zijn.

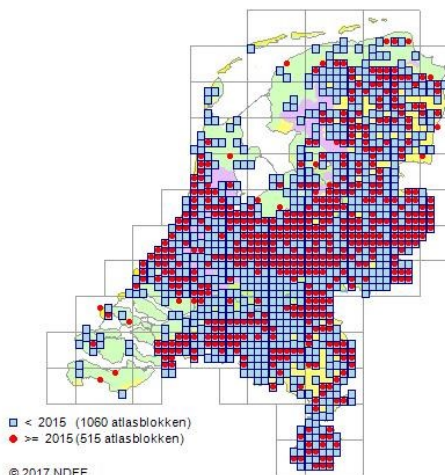
Introductieroute Nederland

Klein springzaad is in Europa gekomen doordat botanische tuinen deze soort hebben aangeplant. Vandaaruit is de plant verwilderd. Ook is de plant op enkele plaatsen uitgezaaid om de biodiversiteit te vergroten. Ook onopzettelijke introductie heeft plaatsgevonden door de import van hout waarop zaad van klein springzaad aanwezig was.

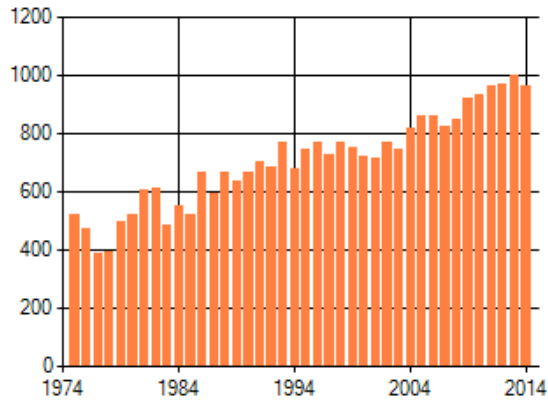
Aanwezigheid in Nederland

Klein springzaad heeft zich gevestigd in Nederland en komt wijdverspreid voor. Eerst kwam de plant vooral voor in steden en op gronden waarvan de bodem verstoord is. Daarna vooral in loofbossen.

De eerste waarneming in de natuur in Nederland dateert uit 1880.

Verspreiding van klein springzaad in Nederland. Bron: verspreidingsatlas.nl

Het geschatte aantal atlasblokken (5x5 km) waarin klein springzaad voorkomt per jaar.
Bron: verspreidingsatlas.nl

Kans op introductie, vestiging en verspreiding

Klein springzaad wordt in geringe mate verkocht. Door uitzaai, verwildering en onopzettelijke introductie kan de plant in de Nederlandse natuur komen. Klein springzaad heeft zich al in Nederland gevestigd. De plant heeft een relatief hoge zaadproductie vergeleken met andere *Impatiens*-soorten. Natuurlijke verspreiding vindt plaats doordat de zaden wegschieten bij aanraken en via de vacht en poten van dieren. Verspreiding via waterstroming is minder belangrijk dan bij bijvoorbeeld reuzenbalsemien omdat de plant weinig voorkomt op oevers. Verder vindt onopzettelijke verspreiding plaats via houttransport en bosbouwmachines.

Wet- en regelgeving

Niet van toepassing.

Risicobeoordeling

[Matthews, J, R. Beringen, E. Boer, H. Duistermaat, B. Odé, J.L.C.H. van Valkenburg, G. van der Velde & R.S.E.W. Leuven, 2015. Risks and management of non-native *Impatiens* species in the Netherlands. Radboud University, FLORON and Naturalis Biodiversity Center.](#)

Bronnen

[Q-bank invasive plants](#)
verspreidingsatlas.nl

Laatste update: 12-3-2018